

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«МАЛОВИСТОРОПСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ П. С. РИБАЛКА
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

Циклова комісія агрономічних дисциплін

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник директора з навчальної роботи

_____ І. М. Бабкіна
" ____ " _____ 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Економіка, організація і планування лісового господарства»**

спеціальність 205 «Лісове господарство»

галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

освітньо-професійний ступінь - фаховий молодший бакалавр

Робоча програма

«Економіка, організація і планування лісового господарства»

для здобувачів фахової передвищої освіти **групи Л – 41**

галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»
спеціальність 205 «Лісове господарство»

Робочу програму складено на підставі орієнтовної програми нормативної навчальної дисципліни, затвердженої педагогічною радою ВСП «Маловисторопський фаховий коледж імені П. С. Рибалка Сумського НАУ» (протокол від ____ . ____ 2025 р. № ____).

Розробник: Сирота В.Г. - викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, педагогічне звання «викладач-методист»

Робочу програму розглянуто на засіданні циклової комісії агрономічних дисциплін

Протокол № ____ від " ____ " вересня 2025 року

Голова циклової комісії _____ Л. Ю. Бадьорна

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2025 року

Голова _____ Ю. П. Савенко
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, Спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		Нормативна	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність 205«Лісове господарство»	Рік підготовки:	
	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»	3-й	4-й
		Лекції	
		год - 26	год -
		Практичні, семінарські	
		год - 30	год -
	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр		
		Самостійна робота	
		год - 64	год -
		Індивідуальні завдання: год -	
		Вид контролю: екзамен	

Семінарські заняття проводяться на основі **практичних занять**. 🎓

Семінари є формою навчального процесу, що слугує для поглиблення знань, отриманих на лекціях, та розвитку практичних навичок студентів.

Ось як зазвичай співвідносяться ці форми навчання:

1. Лекції (Теоретична частина)

- **Мета:** Надання студентам **теоретичних знань** за темою, викладення основних концепцій, законів, історичних передумов та формування загальної системи знань.
- **Формат:** Монолог викладача, пасивне сприйняття студентами. Лекція є **первинним джерелом** інформації.

2. Семінари / Практичні заняття (Практична частина)

- **Мета:** Закріплення, обговорення та практичне застосування матеріалу, отриманого на лекціях. Розвиток навичок **самостійної роботи**, аналізу та аргументації.
- **Формат: Активна** взаємодія (дискусії, доповіді, розв'язання задач, обговорення кейсів).
 - о **Семінари** більше орієнтовані на обговорення теоретичних питань, доповідей, дискусії.
 - о **Практичні заняття** більше орієнтовані на виконання конкретних завдань, розрахунків, лабораторних робіт.

Таким чином, **лекції** надають теоретичну базу, а **семінарські/практичні заняття** слугують для відпрацювання цієї бази та перетворення її на навички. Вони є взаємодоповнювальними.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є вивчення, узагальнення і систематизація ключових понять ефективного функціонування лісового господарства України та особливостей організації та прикладної економіки лісгосподарських підприємств.

Міждисциплінарні зв'язки: «Лісівництво», «Інформаційні технології в лісовому господарстві», «Механізація лісового господарства», «Лісокористування», «Основи підприємницької діяльності».

Метою вивчення навчальної дисципліни надати студентам знання, уміння та навички, необхідні для професійної діяльності в лісовому господарстві.

«Економіка, організація і планування лісового господарства» - прикладна економічна дисципліна, яка вивчає форми прояву економічних законів у Лісовому господарстві, базується на загальноекономічних, лісівничих, еколого-біологічних і технологічних дисциплінах і водночас є базовою для вивчення інших прикладних економічних дисциплін а також вміти приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.

Завданням навчальної дисципліни на сучасному етапі є формування у студентів теоретичних знань та практичних навиків в організації виробництва на лісових підприємствах, плануванні їх господарської діяльності, організації виробничих процесів, перспективного і поточного планування лісогосподарського виробництва, обліку і звітності, аналізу виробничо - господарської діяльності, обґрунтування економічної ефективності виробництва і окремих заходів.

Вивчаючи дисципліну слід звернути увагу на основні завдання лісового господарства, які можна вирішити засобами організації і планування; - на класифікацію виробничих процесів в лісовому господарстві та розуміння форм та систем оплати праці у лісовому господарстві.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти **повинні**

Знати:

- економічні основи виробництва в лісовому господарстві;
- сутність та зміст основних економічних категорій: продуктивність праці, собівартість продукції, ціна, прибуток, рентабельність;
- шляхи підвищення ефективності лісогосподарського виробництва;
- наукові основи багатоцільового використання лісових ресурсів та шляхи підвищення ефективності виробництва;
- методи економічного обґрунтування господарських заходів для прийняття управлінських рішень.

повинні уміти:

- використовувати різні методи і форми регулювання діяльності підприємства;
- застосовувати різні системи планування, контролю та оцінювання діяльності лісогосподарських підприємств;
- вибирати систему економічних показників для діагностування та оптимізації роботи лісогосподарського підприємства;
- застосовувати набуті знання під час виконання своїх професійних обов'язків;
- обґрунтувати ефективність фінансово-економічних результатів суб'єктів господарювання;
- пізнавати закономірності взаємодії підприємства та суспільства, засвоїти принципи ефективного функціонування підприємства;
- досліджувати, діагностувати та оптимізувати роботу підприємства;
- застосовувати антикризові заходи щодо системи господарювання та виживання в сучасному економічному середовищі.

Перелік компетентностей здобувачів освіти, що формуються в результаті засвоєння дисципліни «Економіка, організація і планування лісового господарства»:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 9. Здатність працювати самостійно і в команді, ефективно спілкуватися з фахівцями інших професій різного рівня, приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 11. Знання вітчизняної історії, культури та економіки, достатні для розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в соціальній і професійній діяльності.
- ЗК 12. Здатність демонструвати базові знання з дисциплін фундаментальної та природничо-наукової підготовки, в обсязі, необхідному для освоєння професійних дисциплін й уміння їх використовувати в обраній професії.

Фахові компетентності (ФК):

- ФК 8. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та лісопродукцію.
- ФК 11. Здатність використовувати вихідні дані для вибору та обґрунтування ефективних господарських і організаційно-управлінських рішень.
- ФК 12. Здатність організовувати роботу малих колективів виконавців.
- ФК 13. Здатність вирішувати перспективні завдання організації господарства з використанням знань професійних дисциплін під керівництвом досвідчених фахівців.
- ФК 14. Здатність застосовувати на практиці принципи сталого розвитку, розуміти екологічні, соціальні та економічні наслідки своєї професійної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Застосовувати знання та навички із загальної та професійної підготовки для вирішення спеціалізованих завдань.

ПРН 9. Виявляти, узагальнювати і вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності, та формувати почуття відповідальності за виконувану роботу.

3. Структура навчальної дисципліни

Семестр	Кількість годин										
	денна форма					заочна форма					
	всього	у тому числі:				всього	у тому числі				
		л	практик., сем.	інд.	с.р.с.		л	п	лаб.	к.р	с.р.с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
7	120	26	30		64						

4. Тематичний план

№	Назва розділу (модуля), теми (змістові модулі)	Кількість годин				Навчально-методична література	Засоби діагностики
		всього	у тому числі:				
			л	с, пз	. с.р.с.		
	7 семестр						
Модуль І «Підприємство як суб`єкт господарювання»							
1.1.	Предмет, завдання і зміст дисципліни «Економіка, організація і планування лісового господарства».	9	4		5	04), 06),0)10,0)11, Д)4, Д)11,Д)12,15,16,17,18	Фронтальне опитування
1.2.	Лісові ресурси	11	2	4	5	04),06,07),0)10,0)11,Д)1, Д)3,Д)4,Д)12,15,16,17, 18	Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка
1.3.	Капітал, виробничі засоби підприємств	11	4	2	5	01), 04), 06), Д)1, Д)10, Д)12,15,16,17,18	Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка
1.4.	Оборотні кошти підприємств	11	2	4	5	01), 04), 06), Д)2, Д)11, Д)12,15,16,17,18	Фронтальне опитування
	СЗ	2		2			Тестовий Контроль. Тест №1
	Разом	44	12	12	20		
Модуль 2 «Ресурси підприємства та їх використання»							
2.1.	Персонал підприємств та продуктивність праці	9	2	2	5	01), 04), 06), Д)8, Д)12,15,16,17,18	Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка
2.2.	Витрати і ціни на продукцію (роботи, послуги)	11	2	4	5	01), 04), 06) , Д)11, Д)12,15,16,17,18	Усне фронтальне опитування
2.3.	Фінансові результати та ефективність діяльності підприємства. Планування в галузі лісівництва	9	2	2	5	04), 06), Д)11, Д)12,15,16,17,18	Фронтальне опитування

	СЗ	2		2			Тестовий Контроль. Тест №2
	Разом	31	6	10	15		
Модуль 3 «Діяльність підприємства»							
3.1.	Організація праці в лісовому господарстві	7	2		5	01), 04), 06), 09), 0)10, 0)11, 012, Д)11, Д)12	Фронтальне опитування
3.2.	Нормування праці в лісовому господарстві	9	2	2	5	01), 04), 06), 09), 0)10, 0)11, 012), Д)11, Д)12, 15, 16, 17, 18	Фронтальне опитування
3.3.	Організація оплати праці в галузі лісівництва	9	2	2	5	01), 04), 06), 09), 0)11, 012), Д)11, Д)12, 15, 16, 17, 18	Фронтальне опитування
3.4.	Організація використання лісових ресурсів	11	2	2	7	01), 04), 06), 09), 0)11, Д)11, Д)12, 15, 16, 17, 18	Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка
3.5.	Організація використання засобів виробництва у лісовому господарстві	9	-	2	7	01), 04), 06), 09), 0)11, Д)6, Д)11, Д)12, 15, 16, 17, 18	Модульно-рейтинго вий контроль. Тестовий Контроль. Тест №3
	Разом	45	8	8	29		
	Всього годин	120	26	30	64		Екзамен

Зміст робочої програми

№ п/п	Назва розділу, теми програми. Тема заняття та короткий її зміст	Кількість годин	Форма та методи викладання	Навчально-мето дична література та унаочнення	Самостійна робота студентів	Форми поточного контролю
----------	--	--------------------	----------------------------------	--	--------------------------------	--------------------------------

		В с ь о г о	А у д и т .	С а м о с т .				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Модуль I «Підприємство як суб`єкт господарювання»	44	24	20				
	1.1. Предмет, завдання і зміст дисципліни «Економіка, організація і планування лісового господарства»	9	4	5				
1	Предмет, завдання і зміст дисципліни «Економіка, організація і планування лісового господарства». Предмет, завдання, зміст, та методи вивчення дисципліни «Економіка, організація і планування лісового господарства». Поняття про економіку, організацію і планування як науку. Елементи і питання економіки, організації і планування. Класифікація ресурсів. Поняття лісового господарства, законодавча база його функціонування. Лісовий Кодекс України. Особливості планування та організації лісового виробництва. Місце економіки лісового господарства в системі економічних наук. Методи економічних досліджень. Студент повинен знати: 1.Значення лісового господарства як життєво необхідної галузі народного господарства. 2.Особливості лісового виробництва. 3.Завдання економіки, організації і планування лісового господарства, та методи вивчення дисципліни. 4.Цілі і завдання підприємства.	5	2	3	Вступна лекція №1 з елементами мультимедійної презентації. Бесіда, діалог, демонстрація, пояснення	04) ст.3-29 06) ст.15-32 06) ст.393-459 010)ст.4-8 011)ст.12-27 стенд. в ауд. „Знати, вміти” Д)9Господарсь-кий Кодекс України Д4)Лісовий Кодекс України. Д11) Презентаційні схеми, таблиці. Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни	1. Лісовий Кодекс України, його основні розділи. 010) 2. Особливості планування та організації лісового виробництва. 011)ст.23-27 3. Місце економіки лісового господарства в системі економічних наук. 010)ст.4	Фронтальне опитування

	5. Особливості планування та організації лісового виробництва. 6.Поняття лісового господарства, законодавча база його функціонування.							
2	Лісове господарство. Класифікація ресурсів. Поняття лісового господарства, законодавча база його функціонування. Лісовий Кодекс України: 2.1.Поняття лісового господарства. 2.2.Законодавча база функціонування лісового господарства. Особливості планування та організації лісового виробництва. Студент повинен знати: 1.Класифікацію ресурсів. 2. Поняття лісового господарства. 3.Законодавчу базу функціонування лісового господарства. 4. Особливості планування та організації лісового виробництва.	4	2	2	Лекція №2 з елементами мультимедійної презентації. Бесіда,діалог, демонстрація, розповідь, пояснення	04) ст.8-13 06) ст.32-34 010)ст.5-6,9-10 011)ст.216-222 Презентаційні схеми, таблиці. Д1)Земельний Кодекс України Д4)Лісовий Кодекс України. Д11), Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни	1. Поділ лісів в Україні на групи залежно від їх екологічного та господарського значення, що визначає їх функціональне призначення. 011)ст.216-219 2. Сучасні виклики та тенденції лісового господарства. 011)ст.219-222	Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка
	1.2. Лісові ресурси	11	6	5				
3	Лісові ресурси. Підприємства України, їх класифікація. Основні економічні показники роботи підприємств. Основні визначення. Виробничі показники роботи галузі лісового господарства. Власність на ліси. Основні показники та оцінки стану використання лісових ресурсів. Студент повинен знати: 1.Суть підприємства. 2.Класифікація підприємств України. 3.Основні економічні показники роботи підприємств. 4. Виробничі показники роботи галузі лісового господарства.	7	2	5	Лекція №3 з елементами мультимедійної презентації. Відтворювальна бесіда, демонстрація, діалог	04) ст. 49-51 04) ст. 170-187 06) ст.288-291 07) Т.1.1. 010)ст.10-12 011)ст.28-45 Презентаційні схеми, таблиці. Д1, Д4, Д11) Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни	1. Ліси світу та України. 010)ст.9-10 2. Використання лісових ресурсів в Україні. 010)ст.10-12	Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка

4	Економічні засади ведення лісового господарства в Україні. Основи лісового законодавства. Завдання 1 : Аналіз економічних функцій лісу. Назвіть та охарактеризуйте основні економічні функції лісу. Завдання 2: Розрахунок економічних показників. Визначте основні економічні показники роботи лісового господарства. Завдання 3: Аналіз лісового законодавства. Назвіть основні нормативно-правові акти, що регулюють лісове господарство в Україні. Студент повинен вміти: 1. Назвати та охарактеризувати основні економічні функції лісу. 2. Визначити основні економічні показники роботи лісового господарства. 3. Назвати основні нормативно-правові акти, що регулюють лісове господарство в Україні.	2	2		№1 Практичне заняття. Бесіда, пояснення, самостійна робота над розрахунками	Робочі зошити. Мікрокалькулятори, інструкцій-но - технологічні карти. 04) ст. 51-71 06) ст.66-960 10)ст.4-12 Д4)Лісовий Кодекс України Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни Д)15 Закон України «Про охорону навколишнього середовища» Д)16 Закон України «Про рослинний світ» Д)17 Закон України «Про тваринний світ» Д)18 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил відтворення лісів», «Про затвердження Санітарних правил в лісах України»		Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка
---	---	---	---	--	---	--	--	--

5	Лісовий фонд і оцінка стану та використання лісосировинних ресурсів. На основі вихідних даних дати визначення основних понять: - Лісовий фонд України. - Лісистість території. - Природоохоронні ліси. - Експлуатаційні ліси. - Загальний запас деревини. 2.Аналіз лісового фонду України 3.Охарактеризуйте структуру лісового фонду України. 4.Заповніть таблицю, проаналізувавши розподіл лісових ресурсів 5.Оцінка стану та використання лісосировинних ресурсів Студент повинен вміти: 1. Аналізувати лісовий фонд України. 2. Оцінити стан та використання лісосировинних ресурсів. 3.Сформулюйте висновки щодо значення лісового фонду для економіки та екології України. 4. Запропонувати шляхи покращення управління лісовими ресурсами та їх сталого використання.	2	2		№2 Практичне заняття. Бесіда, пояснення, самостійна робота над розрахунками	06) ст.66-96 010)ст.4-12, 011)ст.28-45 Д)1,4,12,15,16, 17,18 Робочі зошити. Мікрокалькулятори, інструкційно-технологічні карти		Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка
	1.3.Капітал, виробничі засоби підприємств	11	6	5				
6	Основні засоби (основний капітал) підприємств. Загальна характеристика капіталу та в робничих фондів. Основний і оборотний капітал. Оцінювання, класифікація та структура основних фондів. Спрацювання, амортизація та відтворення основних фондів. Ефективність відтворення та використання основних фондів. Фактори, що обумовлюють рівень	7	2	3	Лекція №4 з елементами мультимедійної презентації Бесіда, дискусія, демонстрація	01) ст. 93-96 04) ст.121-158 06) ст.119-137 010)ст.26-34 011)ст.131-137 Презентаційні схеми, таблиці. Д8)Положення (стандарт)	1. Причини морального зносу та їх характеристика в галузі лісівництва. 010)ст.32 2.Економічна природа амортизації основних засобів в галузі лісівництва. 010)ст.30 3.Види амортизації, їх характеристика та	Фронтальне опитування

	ефективності використання основних засобів та шляхів підвищення. Студент повинен знати: 1.Сутнісну характеристику основних фондів і їх структуру. 2.Як здійснюється облік ОЗ. 3.Методику визначення амортизації. 4.Види зносу основних засобів. 5.Показники використання основних засобів.					бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України 27.04. 2000р. №92. Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни	призначення у відтворювальному процес в галузі лісівництва. 010)ст.30-31	
7	Нематеріальні ресурси підприємства. Нематеріальні ресурси та активи: - нематеріальні ресурси та активи галузі лісівництва. Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства: - види нематеріальних ресурсів підприємств лісового господарства. Студент повинен знати 1.Показники використання основних засобів. 2.Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства. 3.Види нематеріальних ресурсів та активи галузі лісівництва. 4.Види нематеріальних ресурсів підприємств лісового господарства.	4	2	2	Лекція №5 з елементами мультимедійної презентації Бесіда, дискусія, демонстрація	01) ст. 93-96 04) ст.121-158 06) ст.119-137 010)ст.34-42, 011)ст.131-144 Презентаційні схеми, таблиці. Д8)Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України 27.04. 2000р. №92. Д11) http://www.minagro.com.ua Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни	1. Показники, що характеризують стан та рух основних засобів галузі лісівництва. 011)ст.133-138 2.Методи розрахунку середньорічної вартості основних засобів, коефіцієнти оновлення та вибуття, здатності основних засобів в галузі лісівництва. 06) ст.129-134 3.Інвестиційні ресурси підприємств лісового господарства 010)ст.42-46	
8	Визначення показників забезпеченості підприємств необоротними активами, енергетичними ресурсами та показників економічної ефективності їх	2	2		№3 Практичне заняття. Бесіда, пояснення,	Робочі зошити ПК 01) ст.93-110 04) ст. 121-170		Відтворювальна бесіда. Індивідуальна перевірка

	використання. На основі вихідних даних визначити: - структуру необоротних і оборотних активів у с.-г. підприємствах; - структуру основних засобів; - показники забезпеченості підприємства енергетичними потужностями, електроенергією і ін.; - зробити висновки про рівень забезпеченості підприємств активами, яке з них ефективніше їх використовує. Студент повинен вміти: 1.Розраховувати показники, які характеризують кількісну сторону основних фондів. 2.Розрахувати показники, які характеризують економічну ефективність основних фондів.				самостійна робота над розрахунками	06) ст.119-137 010)ст.26-34 011)ст.131-137 Інструкційно-технологічні карти		
	1.4. Оборотні кошти підприємств	11	6	5				
9	Оборотні кошти підприємств. Оборотні фонди. Склад, структура та класифікація оборотних фондів. Визначення потреби в обігових коштах . Оцінювання ефективності використання обігових коштів. Основні напрями підвищення ефективності використання оборотних засобів в лісовому господарстві.	2	2	5	Лекція №6 з елементами мультимедійної презентації. Бесіда, демонстрація	01) ст. 96-100 04) ст.150-170 06) ст.137-182 010)ст.38-42 Презентаційні схеми, таблиці. Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни	1 06) ст.177-182	Фронтальне опитування індивідуальна перевірка
10	Визначення показників економічної ефективності використання оборотних засобів підприємства лісового господарства. На основі вихідних даних визначити: - Показники економічної ефективності використання оборотних засобів підприємства.	2	2		№4 Практичне заняття. Бесіда, пояснення, самостійна робота над розрахунками	Робочі зошити ПК 01) ст.93-110 04) ст. 121-170 06) ст.119-137 010)ст.38-42 Інструкційно-технологічні карти		Відтворювальна бесіда. Індивідуальна перевірка

	- Розрахувати показники оборотності оборотних засобів. Студент повинен вміти: 1. Визначати показники економічної ефективності використання оборотних засобів підприємства. 2. Розрахувати показники оборотності. 3. Сформулювати загальні висновки щодо ефективності управління оборотними засобами на підприємстві лісового господарства. 4. Запропонувати конкретні заходи для прискорення оборотності (наприклад, оптимізація запасів, покращення логістики, прискорення розрахунків із покупцями).							
11	Розрахунок потреб підприємства лісового господарства в матеріальних виробничих запасах. - Розраховувати потребу підприємства в матеріальних виробничих запасах Студент повинен вміти: 2. Зробити висновки про важливість нормування витрат та планування запасів для підприємства. 3. Запропонувати шляхи оптимізації управління матеріальними запасами в лісовому господарстві.	2	2		№5 Практичне заняття. Бесіда, пояснення, самостійна робота над розрахунками	Робочі зошити ПК 01) ст.93-110 04) ст. 121-170 06) ст.119-137 010)ст.38-42 011)ст.131-138 Інструкційно-технологічні карти		Відтворювальна бесіда. Індивідуальна перевірка
12	Підприємство лісового господарства як суб'єкт господарювання. Студент повинен вміти: 1.Розрахувати і застосувати систему виробничих та економічних показників для оцінки діяльності підприємств лісової галузі. 3.Застосувати в майбутній роботі вивчені особливості лісового виробництва.	2	2		Семінарське заняття. Бесіда, індивідуальні виступи студентів, дискусія, обговорення, мізковий штурм,	01)ст. 3-50 04) ст.3-187, 06) ст.15-182 06)ст.393-459 010)ст.4-12, ст.26-46 011)ст.131-138 Д1)Земельний кодекс України.		Модульно-рейтинговий контроль. Усне і письмове опитування. (Тест №1). Тестовий контроль

	4.Дати класифікацію земельного фонду України: за основним цільовим призначенням; за видами угідь. 5.Характеризувати основні землекадастрові документи. 6. Визначення показників економічної ефективності використання оборотних засобів підприємства лісового господарства. 7. Розрахунок потреб підприємства лісового господарства в матеріальних виробничих запасах. Питання, що виносяться на обговорення семінарського заняття: 1. Поняття про економіку, організацію і планування як науку. 2. Елементи і питання економіки, організації і планування. 3. Класифікація ресурсів. 4.Поняття лісового господарства, законодавча база його функціонування. Лісовий Кодекс України. 5. Особливості планування та організації лісового виробництва. 6. Особливості планування та організації лісового виробництва. 7. Основні засоби (основний капітал) підприємств лісового господарства. 8. Оборотні фонди. Склад, структура та класифікація оборотних фондів лісового господарства.				розв'язування життєвих ситуацій	Д4)Лісовий Кодекс України Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни Д)15 Закон України «Про охорону навколишнього середовища» Д)16 Закон України «Про рослинний світ» Д)17 Закон України «Про тваринний світ» Д)18 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил відтворення лісів», «Про затвердження Санітарних правил в лісах України» Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни		
	Модуль 2 «Ресурси підприємства та їх використання»	31	16	15				
	2.1. Персонал підприємств та продуктивність праці	9	4	5				
13	Трудові ресурси та продуктивність праці в лісовому господарстві	7	2	5	Лекція №7	01)ст.67-82 04)ст. 71-92	1. Основні фактори підвищення	Фронтальне опитування

	Поняття категорії «персонал підприємства». Облікова чисельність працівників. Трудові ресурси, їх склад і структура, особливості використання в лісовому господарстві. Праця і її особливості. Ринок праці. Показники працевзабезпечення і використання трудових ресурсів. Шляхи поліпшення використання трудових ресурсів. Продуктивність праці, її показники і методика визначення. Мотивація до праці, економія праці. Студент повинен знати: 1.Що являють собою трудові ресурси. 2.Склад і структуру трудових ресурсів. 3.Особливості використання трудових ресурсів в лісовому господарстві. 4.Показники працевзабезпечення і використання трудових ресурсів. 5.Суть продуктивності праці і показники, що її характеризують. 6.Як спланувати чисельність персоналу на виробництві.				з елементами мультимедійної презентації Бесіда, дискусія, демонстрація	06) ст.34-56 010)ст. 12-18 011)ст.178-183 Стенд „Трудові ресурси і продуктивність праці в с.- г.”. Презентаційні схеми, таблиці. Д2)Кодекс законів про працю України. Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни	продуктивності праці в лісовому господарстві. 04) ст.80-81 2. Планування чисельності персоналу в лісівництві з урахуванням ринку праці. 04) ст. 81-84 06) ст.47-48 10)ст.14-15	
14	Визначення показників забезпеченості підприємств лісового господарства трудовими ресурсами і показників їх використання. На основі вихідних даних визначити: - показники, що характеризують забезпеченість підприємства трудовими ресурсами; - визначити показники, що характеризують використання трудових ресурсів. - зробити висновки за розрахованими показниками. Студент повинен вміти:	2	2		№6 Практичне заняття. Пояснення, бесіда, самостійна робота над розрахунками	01)ст. 67-82 04) ст. 71-92 06) ст.34-56 010), 011) Робочі зошити. інструкційно-технологічні карти		Відтворювальна бесіда. Індивідуальна перевірка

	1.Розрахувати показники ,що характеризують забезпеченість підприємства трудовими ресурсами. 2.Розрахувати показники,що характеризують використання трудових ресурсів. 3.Зробити висновки про рівень забезпеченості і рівень використання трудових ресурсів.							
	2.2. Витрати і ціни на продукцію (роботи, послуги)	11	6	5				
15	Витрати і ціни на продукцію в галузі лісівництва. Суть витрат і собівартості продукції. Рівень і структура собівартості основних видів продукції. Причини зростання собівартості. Види собівартості різних видів продукції, робіт і послуг. Класифікація витрат виробництва і порядок їх віднесення на певні види продукції. Основні фактори, що визначають собівартість продукції лісівництва. Ціна в ринковій економіці, її поняття та функції. Ціноутворення. Принципи ціноутворення. Система цін на продукцію лісівництва. Особливості формування світових цін. Види цін. Студент повинен знати: 1.Які витрати називаються суспільними. 2.Визначення собівартості продукції. 3.Що розуміють під структурою собівартості продукції. 4.Види собівартості і охарактеризуйте їх. 5.Класифікацію витрат виробництва. 6.Шляхи зниження собівартості продукції. 7. Що являє собою ціна.	7	2	5	Лекція №8 елементами мультимедійної презентації. Бесіда, демонстрація	01) ст.177-196 04) ст.187-205 06) ст.313-348 010)ст.ст.46-54 Презентаційні схеми, таблиці. 01) ст. 177-196 04) ст.187-205 Презентаційні схеми, таблиці. Д6). Закон України «Про ціни і ціноутворення» Д11)http://www.minagro.com.ua Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни Д15)	1. Значення, резерви і шляхи зниження собівартості продукції лісівництва. 04) ст.202-205 06) ст.346-238 010) 50-51 2.Методика обчислення собівартості продукції лісівництва. 01) ст. 177-196 06) ст.324-329 3.Методичні основи калькулювання собівартості продукції лісівництва. 010) ст.49-50 4.Собівартість окремих виробів калькулювання та його місце в економічних розрахунках в галузі лісівництва. 010) ст.50 5.Система оподаткування в Україні в галузі лісівництва.	Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка

	8. Функції ціни. 9. Що включає процес ціноутворення. 10. Принципи ціноутворення. 11. Види світових цін. 12. Ціновий моніторинг продукції лісівництва						Д13)Закон України "Про систему оподаткування"	
16	Розрахунок витрат на виробництво лісової продукції. Обчислення цін на продукцію лісового господарства. Визначити: собівартість 1 м³ ділової деревини, оптимальну ціну на свою продукцію лісового господарства, що враховує собівартість, попит, якість продукції та кон'юнктуру ринку. Студент повинен вміти: 1. Оцінити ефективність виробництва. 2. Знайти шляхи для зниження витрат. 3. Приймати обґрунтовані управлінські рішення.	2	2		№7 Практичне заняття. Бесіда, пояснення, самостійна робота над розрахунками	Робочі зошити 01) ст.93-110 04) ст. 121-170 010)ст. 46-54 інструкційно-технологічні карти		Відтворювальна а бесіда
17	Визначення структури собівартості саджанців сосни. Використовуючи вихідні дані визначити: - структуру витрат на виробництво продукції; - зробити висновки. Студент повинен вміти: 1.Визначити структуру собівартості продукції. 2.Робити висновки про можливі причини відхилень у структурі собівартості, зазначаючи можливі шляхи скорочення окремих витрат у структурі собівартості.	2	2		№8 Практичне заняття. Бесіда, пояснення, самостійна робота над розрахунками	01) ст.177-196 04) ст.187-205 06) ст.313-348 010) ст. 46-54 Робочі зошити. інструкційно-технологічні карти		Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка
	2.3. Фінансові результати та ефективність діяльності підприємств. Планування в галузі лісівництва.	9	4	5				
18	Фінансово-економічні результати й ефективність діяльності підприємств. Планування в галузі лісівництва.	4	2	5	Лекція № 9 з елементами мультимедійної	01) ст. 210-238 04) ст.229-243 06) ст.348-459	1.Оцінювання фінансово-економічного	Фронтальне опитування

	Загальна характеристика фінансової діяльності підприємств лісівництва. Сутність і завдання фінансової діяльності підприємства. Фінансові ресурси підприємства. Формування доходу підприємства. Прибуток підприємства. Поняття ефекту та ефективності виробництва. Види ефективності. Показники економічної ефективності виробництва продукції лісівництва та методика її визначення. Показники і методика визначення рівня рентабельності і норми прибутку. Планування в галузі лісівництва. Види планів, зміст та організація внутрішньогосподарського планування. Бізнес-план, його структура. Студент повинен знати: 1. Суть ефективності виробництва. 2. Види ефективності. 3. Показники економічної ефективності. 4. Загальну характеристику фінансової діяльності підприємства. 5. Сутність і завдання фінансової діяльності підприємства. 7. Суть санації і банкрутства підприємств. 8. Види планів, зміст та організацію внутрішньогосподарського планування. 9. Бізнес-план, його структуру.				презентації. Бесіда, демонстрація	09) ст.117-130 010)ст.54-61 011)ст.359-378 Презентаційні схеми, таблиці. Д11) http://www.minagro.com.ua Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни	стану підприємств в галузі лісівництва. 06) ст. 372-382 10)ст. 57-59 2.Аналіз беззбитковості в галузі лісівництва. 06)ст.282-386 3.Санація суб'єктів господарювання в лісівництві. 06) ст. 413-425 4.Банкрутство підприємства як економічне явище. 06) ст.437-445 5. Визначення ймовірності банкрутства в лісівництві. 06) ст.445-447	
19	Визначення показників економічної ефективності виробництва по підприємству та по окремих видах продукції лісівництва. - Визначити фінансові результати від реалізації продукції, робіт та послуг. - Визначити рівень рентабельності. - Дати економічну оцінку показникам.	2	2		№9 Практичне заняття. Бесіда, пояснення, самостійна робота над розрахунками	01) ст. 210-238 04) ст.229-243 06) ст.348-459 010), 011) Робочі зошити. Мікрокалькулятори,		Фронтальне опитування, індивідуальна перевірка

	- Оформити висновки. Студент повинен вміти: 1.Визначити прибуток. 2.Розрахувати рівень рентабельності.					інструкційно-технологічні карти		
20	Ресурси підприємства та їх використання. Студент повинен вміти: 1.Характеризувати ринок праці. 2.Дати характеристики трудовим ресурсам, особливості їх використання в лісовому господарстві. . 3.Пояснити склад, структуру трудових ресурсів. 4.Встановлювати шляхи поліпшення використання трудових ресурсів. 5.Оцінити ефективність виробництва. 6. Знайти шляхи для зниження витрат. 7. Приймати обґрунтовані управлінські рішення в процесі планування діяльності галузі лісівництва. Питання, що виносяться на обговорення семінарського заняття: 1. Трудові ресурси, їх склад і структура , особливості використання в лісовому господарстві. 2 Суть витрат і собівартості продукції. 3. Рівень і структура собівартості основних видів продукції. 4. Ціноутворення. Принципи ціноутворення. Система цін на продукцію лісівництва. 5. Система цін на продукцію лісівництва. 8. Загальна характеристика фінансової діяльності підприємства. Сутність і завдання фінансової діяльності підприємств лісового господарства.	2	2		Семінарське заняття. Бесіда, індивідуальні виступи студентів, дискусія, обговорення, мізковий штурм, розв'язування життєвих ситуацій	01) ст. 93-100 01) ст.120-128 04) ст.92-170 04) ст.243-258 06) ст.96-208 010), 011) Д8)Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України 27.04. 2000р. №92. Д11)http://www.minagro.com.ua Д12) Електронні версії лекцій з дисципліни		Модульно-рейтинговий контроль. Усне і письмове опитування. (Тест №2). Тестовий контроль

	9. Поняття ефекту та ефективності виробництва. Види ефективності. 10. Економічний зміст внутрішньогосподарського планування. 11. Принципи та функції економічного планування. 12. Бізнес-план.							
	Модуль № 3 «Діяльність підприємства»	47	18	29				
	3.1. Організація праці в лісовому господарстві	7	2	5				
21	Організація праці в лісовому господарстві Поняття про працю. Юридичні основи організації праці. Економічний зміст раціональної організації праці. Наукова організація праці в галузі лісівництва. Принципи і завдання наукової організації праці. Форми організації праці, їхній зв'язок з технікою та технологією виробництва в галузі. Мотивація до праці. Умови праці і раціональні режими праці і відпочинку в галузі. Студент повинен знати: - Основні завдання, що постають на всіх рівнях управління в процесі організації праці. - Знати складові процесу організації праці на підприємстві. - Місце, яке посідає поділ праці в системі елементів організації праці і які є основні види поділу праці. - Форми кооперації праці і які передумови визначають їх розвиток. - Значення колективних форм організації праці, та які їх характерні ознаки і переваги.	7	2	5	Лекція № 10 Електронні таблиці. Бесіда, дискусія, демонстрація	03) ст. 95-99 07) ст.62-72 09)ст. 119-136 011)ст.120-129,166-168 0)12 Д4) Кодекс Законів про працю України Д)18	1.Основні напрями впровадження НОП у лісівництві. 09)ст. 119 2.Санітарно-побутове забезпечення працівників лісового господарства. 09)ст.121 3.Організаційні форми підрозділів та формування їх структури і кваліфікаційного складу в галузі лісівництва. 09)ст.123 4.Трудовий та колективний договори, персонал лісового підприємства. 09)ст.126 5.Фактори, що впливають на склад і розмір трудового колективу в галузі лісівництва. 09) ст136 Рекомендації до атестації робочих місць. Д4) Кодекс Законів про працю України ст.50,57,66,70	Фронтальне опитування

	- Що являє собою бригада і які передумови її створення.						Д)18, Д19)	
	3.2. Нормування праці в лісовому господарстві	9	4	5				
22	Нормування праці В лісовому господарстві Місце і роль організації праці в системі факторів розвитку виробництва. Завдання, принципи та методи нормування праці в сільськогосподарських підприємствах. Види норми праці. Методи встановлення норм. Об'єкти нормування праці. Способи вивчення робочих процесів. Нормоутворювальні фактори та нормування праці на різних роботах в окремих галузях виробництва. Порядок вивчення, аналізу, уточнення і затвердження норм праці. Студент повинен знати: - Принципи та методи нормування праці. - Методи нормування праці. - Способи вивчення трудових процесів і затрат робочого часу. - Методику встановлення місцевих норм праці на механізовані польові, транспорті і ручні роботи на підставі проведення фотографії робочого дня.	7	2	5	Лекція № 11 Електронні таблиці. Бесіда, дискусія, демонстрація	01)ст.137-162 04)Лісовий Кодекс України із змінами і доповненнями від 10.10. 2024 р. 07) ст.81-88 011)ст. 142-166 012) Д17)ст. 136-148 Д4) Кодекс Законів про працю України ст.50,57,66,70 схеми, бланки спостережних листів, типові довідники норм праці Д18)	Особливості нормування праці в основних видах лісгосподарських робіт: 1.Нормування праці на лісозаготівельних роботах: Рубання лісу. Трелювання (транспортування) деревини. Обробка деревини на верхньому складі. Вивезення лісоматеріалів. 011)ст.145 2.Нормування праці в лісокультурних роботах: Збір лісового насіння та підготовка ґрунту. Роботи в лісорозсадниках (вирощування садивного матеріалу). Створення лісових культур (посадка). Догляд за лісовими культурами. 011)ст.156 3.Нормування праці в роботах з охорони лісу: Боротьба зі шкідниками і хворобами лісу. Протипожежні заходи та їх організація. Охорона від самовільних рубок. 011)ст.159 4.Нормування праці в інших видах	Фронтальне опитування

							лісогосподарської діяльності: Таксація лісового фонду. Будівництво лісових доріг та об'єктів. Організація нормування праці та її вдосконалення. 011)ст.161	
23	Розрахунок та визначення норм виробітку та планової продуктивності праці на садінні лісу, на звалюванні дерев та на заготівлі ділових сортиментів. - Визначити норми виробітку на різні види робіт в галузі лісництва Студент повинен вміти: - Розраховувати норми праці: 1. Норми виробітку на звалювання дерев. 2. Норми виробітку на заготівлю ділових сортиментів.	2	2		№10 Практичне заняття. Бесіда, пояснення, самостійна робота над розрахунками	01) ст.154-162 03) ст.95-99 Робочі зошити, мікрокалькулятори, інструкційно-технологічні карти		
	3.3. Організація оплати праці в галузі лісівництва	9	4	5				
24	Оплата праці в галузі лісівництва. Соціально-економічна сутність заробітної плати. Принципи і складові елементи організації заробітної плати. Тарифні угоди, їх види: генеральна, галузева тарифна угода підприємства як складова частина колективного договору. Зміст Положення про оплату праці, його розробка на підприємствах в лісовому господарстві. Види, форми і системи оплати праці. Студент повинен знати:	7	2	5	Лекція №12 Електронні таблиці. Бесіда, демонстрація	05)ст.154-157 09)ст. 88-117 012) 011)ст.183-200 Д2)Закон України «Про оплату праці». Тарифні ставки. Тарифно-кваліфікаційні довідники	1.Державне регулювання заробітної плати в лісівництві. Закон України «Про оплату праці». 2.Договірне регулювання заробітної плати в галузі лісівництва. Закон України «Про оплату праці». 3. Оплата праці професійних фахівців галузі. ст. 011)ст.196-197	Фронтальне опитування

	- Види, форми і системи оплати праці в підприємствах. - Суть відрядної і погодинної форм оплати праці та їх системи. - Особливості оплати праці в лісовому господарстві. - Методику нарахування додаткової оплати праці і преміювання працівників. - Методика розрахунку розцінок за одиницю роботи. - Як здійснюється державне регулювання заробітної плати.						4. Особливості оплати праці робітників на лісокультурних, лісогосподарських, заготівельних та ін. роботах. 011)ст.193-199	
25	Нарахування оплати праці на лісогосподарських роботах. - Ознайомитися з тарифними ставками в галузі лісового господарства. - На основі вихідних даних нарахувати оплату праці : - на садінні лісу; - догляді за лісовими культурами; -проріджуванні (прохідна рубка). Студент повинен вміти: - Нараховувати оплату праці робітникам, зайнятих на різних роботах в лісовому господарстві.	2	2		№11 Практичне заняття. Бесіда, пояснення, самостійна робота над розрахунками	Робочі зошити, мікрокалькулятори інструкційно-технологічні карти		Фронтальне опитування, індивідуальна перевірка
	3.4. Організація використання лісових ресурсів	11	4	7				
26	Організація використання лісових ресурсів Правові основи організації лісокористування. Спеціальний дозвіл на використання лісових ресурсів. Відведення і таксація лісосік. Матеріальна і грошова оцінка лісосік. Ставка збору за заготівлю деревини. Порядок видачі лісорубних квитків.	9	2	7	Лекція №13 з елементами мультимедійної презентації. Бесіда, демонстрація	011)ст.303-312, 225-242 Д)4.Лісовий Кодекс України із змінами і доповненнями від 10.10. 2024 р. Д)15.Закон України «Про охорону	Основні види використання лісових ресурсів: 1. Заготівля деревини (лісокористування). 011)ст.225-228,307 2. Побічні лісові користування. 011)ст.228-231	Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка

	Охорона лісових ресурсів. Особливості заготівлі деревини в порядку рубок головного користування. Студент повинен знати: 1. Правові основи організації лісокористування. 2. Порядок видачі лісорубних квитків.. 3. Особливості заготівлі деревини в порядку рубок головного користування.					навколишнього природного середовища»	3. Основні види використання лісових ресурсів: ведення мисливського господарства 011)ст.284-302 4. Використання лісів для наукових, природоохоронних та освітніх цілей. 011)ст.225-228	
27	Організація використання лісових ресурсів. Ознайомитися з основними видами використання лісових ресурсів: - Заготівлею деревини (лісокористування). - Побічними лісовими користуваннями. - Використання лісів для наукових, природоохоронних та освітніх цілей. - Метою лісоустрою. Студент повинен вміти: Провести: 1. Лісовпорядне обстеження (інвентаризацію): 2. Таксацію лісових ділянок: 3. Складання плану: Складання картографічних матеріалів: 4. Розрахунок розрахункової лісосіки.	2	2		№12 Практичне заняття. Бесіда, пояснення, самостійна робота над розрахунками	Робочі зошити. Інструкційно-технологічні карти		Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка
	3.5. Організація використання засобів виробництва у лісовому господарстві	9	2	7				
28	Організація використання засобів виробництва у лісовому господарстві. - Ознайомитися з методикою проведення матеріально-грошової оцінки лісосіки.	9	2	7	№13 Практичне заняття. Бесіда, пояснення, самостійна	Робочі зошити. Інструкційно-технологічні карти	1. Склад засобів праці та їхня участь у виробничому процесі у лісовому господарстві. 011)ст.131-135	Фронтальне опитування. Індивідуальна перевірка

	- Методикою та технологією планування лісогосподарського виробництва. Студент повинен вміти: 1.Провести матеріально-грошову оцінку лісосіки. 2.Заповнити польову переліковану відомість дерев, призначених в рубку та розрахунок матеріально-грошової оцінки лісосіки. Лісорубний квиток.				робота над розрахунками		2.Показники використання засобів праці у лісовому господарстві. 011)ст.135-139 3.Виробнича потужність підприємств лісового господарства. 011)ст. 139-141 4. Лісорубний квиток. 011)ст.309-311	Модульно-рейтинговий контроль. Усне опитування тестовий контроль. Тест №3
--	---	--	--	--	-------------------------	--	--	--

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підприємство лісового господарства як суб'єкт господарювання	2
2.	Ресурси підприємства та їх використання.	2
		4

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Економічні засади ведення лісового господарства в Україні. Основи лісового законодавства.	2
2.	Лісовий фонд і оцінка стану та використання лісосировинних ресурсів.	2
3.	Визначення показників забезпеченості підприємств необоротними активами, енергетичними ресурсами та показників економічної ефективності їх використання.	2
4.	Визначення показників економічної ефективності використання оборотних засобів підприємства лісового господарства.	2
5.	Розрахунок потреб підприємства лісового господарства в матеріальних виробничих запасах.	2
6.	Визначення показників забезпеченості підприємств лісового господарства трудовими ресурсами і показників їх використання.	4
7.	Розрахунок витрат на виробництво лісової продукції. Обчислення цін на продукцію лісового господарства.	2
8.	Визначення структури собівартості саджанців сосни.	2
9.	Визначення показників економічної ефективності виробництва по підприємству та по окремих виробів продукції лісівництва.	2
10.	Розрахунок та визначення норм виробітку та планової продуктивності праці на садінні лісу, на звалюванні дерев та на заготівлі ділових сортиментів.	2
11.	Нарахування оплати праці на лісогосподарських роботах.	2
12.	Організація використання лісових ресурсів	2
13.	Організація використання засобів виробництва у лісовому господарстві.	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми (змістовий модуль)	Короткий зміст	Кількість годин
-------	-------------------------------	----------------	-----------------

Модуль 1			20
1.1.	Предмет, завдання і зміст дисципліни «Економіка, організація і планування лісового господарства»	1. Лісовий Кодекс України, його основні розділи. 2. Особливості планування та організації лісового виробництва. 3. Місце економіки лісового господарства в системі економічних наук. 4. Поділ лісів в Україні на групи залежно від їх екологічного та господарського значення, що визначає їх функціональне призначення. 5. Сучасні виклики та тенденції лісового господарства.	5
1.2.	Лісові ресурси	1. Ліси світу та України. 2. Використання лісових ресурсів в Україні.	5
1.3.	Капітал, виробничі засоби підприємств	1. Причини морального зносу та їх характеристика в галузі лісівництва. 2. Економічна природа амортизації основних засобів в галузі лісівництва. 3. Види амортизації, їх характеристика та призначення у відтворювальному процесі в галузі лісівництва. 4. Показники, що характеризують стан та рух основних засобів галузі лісівництва. 5. Методи розрахунку середньорічної вартості основних засобів, коефіцієнти оновлення та вибуття, здатності основних засобів в галузі лісівництва. 6. Інвестиційні ресурси підприємств лісового господарства.	5
1.4.	Оборотні кошти підприємств	1. Суть і значення довгострокових фінансових та капітальних інвестицій в лісівництві. 2. Джерела надходження інвестицій в галузі лісівництва. 3. Оцінювання інвестиційних проектів галузі лісівництва. 4. Шляхи підвищення економічної ефективності використання інвестицій в лісовому господарстві.	5
Модуль 2			15

2.1.	Персонал підприємств та продуктивність праці	1. Основні фактори підвищення продуктивності праці в лісовому господарстві. 2. Планування чисельності персоналу в лісівництві з урахуванням ринку праці.	5
2.2.	Витрати і ціни на продукцію (роботи, послуги)	1. Значення, резерви і шляхи зниження собівартості продукції лісівництва. 2. Методика обчислення собівартості продукції лісівництва. 3. Методичні основи калькулювання собівартості продукції лісівництва. 4. Собівартість окремих виробів калькулювання та його місце в економічних розрахунках в галузі лісівництва. 5. Система оподаткування в Україні в галузі лісівництва.	5
2.3.	2.3. Фінансові результати та ефективність діяльності підприємств. Планування в галузі лісівництва.	1. Оцінювання фінансово-економічного стану підприємств в галузі лісівництва. 2. Аналіз беззбитковості в галузі лісівництва. 3. Санація суб'єктів господарювання в лісівництві. 4. Банкрутство підприємства як економічне явище. 5. Визначення ймовірності банкрутства в лісівництві.	5
Модуль 3			29
3.1.	Організація праці в лісовому господарстві	1. Основні напрями впровадження НОП у лісівництві. 2. Санітарно-побутове забезпечення працівників лісового господарства. 3. Організаційні форми підрозділів та формування їх структури і кваліфікаційного складу в галузі лісівництва. 4. Трудовий та колективний договори, персонал лісового підприємства. 5. Фактори, що впливають на склад і розмір трудового колективу в галузі лісівництва.	5
3.2.	Нормування праці в лісовому господарстві	Особливості нормування праці в основних видах лісгосподарських робіт: 1. Нормування праці на лісозаготівельних роботах: Рубання лісу. Трелювання (транспортування) деревини. Обробка деревини на	5

		верхньому складі. Вивезення лісоматеріалів. 2.Нормування праці в лісокультурних роботах: Збір лісового насіння та підготовка ґрунту. Роботи в лісорозсадниках (вирощування садивного матеріалу). Створення лісових культур (посадка). Догляд за лісовими культурами. 3.Нормування праці в роботах з охорони лісу: Боротьба зі шкідниками і хворобами лісу. Протипожежні заходи та їх організація. Охорона від самовільних рубок. 4.Нормування праці в інших видах лісогосподарської діяльності: Таксація лісового фонду. Будівництво лісових доріг та об'єктів. Організація нормування праці та її вдосконалення.	
3.3.	Організація оплати праці в галузі лісівництва	1.Державне регулювання заробітної плати в лісівництві. 2.Договірне регулювання заробітної плати в галузі лісівництва. 3. Оплата праці професійних фахівців галузі. 4. Особливості оплати праці робітників на лісокультурних, лісогосподарських, заготівельних та ін. роботах	5
3.4.	Організація використання лісових ресурсів	Основні види використання лісових ресурсів: 1. Заготівля деревини (лісокористування). 2. Побічні лісові користування. 3. Основні види використання лісових ресурсів: ведення мисливського господарства 4. Використання лісів для наукових, природоохоронних та освітніх цілей.	7
3.5.	Організація використання засобів виробництва у лісовому господарстві	1.Склад засобів праці та їхня участь у виробничому процесі у лісовому господарстві. 2.Показники використання засобів праці у лісовому господарстві. 3.Виробнича потужність підприємств лісового господарства. 4.Лісорубний квиток.	7
Разом			64

8. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій; ілюстративні матеріали щодо змісту модулів та окремих тем.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни;
3. Ілюстративні матеріали щодо змісту модулів та окремих тем.
4. Мультимедійні презентації.
5. Інформаційні ресурси.
6. Електронні версії лекцій з дисципліни.
7. Завдання (запитання) до модулів з дисципліни.
8. Тестові завдання з дисципліни по модулях і дисципліні в цілому з використанням ПК.
9. Робочі зошити для практичних занять з дисципліни. Калькулятори, лінійки, олівці, вихідні дані підприємств для розрахунків.
10. Інструкційно-технологічні карти для проведення практичних занять.
11. Довідкова і навчально – методична література.

9. Рекомендована література

Основна

1. Економіка сільського господарства. За редакцією П.П. Руснака.-К.: Урожай, 1998- 320 с.
2. Мацибора В.І., Збарський В.К., Мацибора Т.В. Економіка підприємства: Навч. посібник.- К.: Каравела, 2008.
3. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник.-К.: КНЕУ, 2002.–624 с.
4. Економіка аграрного підприємства: Підручник для екон. і технол. спец. вищ. навч. закл. І – ІІ рівнів акредитації / С.І. Михайлов. _ К.: Укр. центр духовної культури, 2004. – 396 с.
5. Батіг А.І. та ін. Планування та організація діяльності аграрного підприємства: Посібник. – К.: Аграрна освіта, 2003. – 425 с.
6. Економіка підприємства: Нвч. Пос./ Д.І. Рижмань, Г. Я . Криворучко та ін. К.: Аграрна освіта, 2011. – 531 с.
7. Сучасний навчальний посібник з дисципліни:Економіка сільського господарства: Конкурс «Педагогічний ОСКАР – 2019» Номінація: «Сучасний навчальний посібник (підручник)»: Укладач: Сирота В.Г.
- 8.Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
9. Л. І. Шелюк. Організація і планування діяльності аграрних формувань. Навчально-методичний посібник. Київ: «Аграрна освіта», 2011.-322 с.
10. Віра Ліщук. Економіка лісокористування. Конспект лекцій. Для магістрів спеціальності «Економіка» освітньої програми «Економіка довкілля і природних ресурсів». Луцьк 2018. Інформаційно-видавничий центр Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.
- 11 .Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарства: [навч. посібник] / Є. І.Сенько. – К. : Знання, 2012. – 487 с.
12. Інтерактивний навчально-методичний посібник з дисципліни: Організація і планування діяльності АФ. Педагогічний ОСКАР – 2024» Номінація: «Інтерактивний Навчально-методичний посібник (підручник)»: Укладач: Сирота В.Г.

Допоміжна

1. Земельний Кодекс України.
2. Кодекс законів про працю України.
3. Закон України „Про товарну біржу” від 10.12.91
4. Лісовий Кодекс України із змінами і доповненнями від 10.10. 2024 р.
5. Стандарт «Стандарт ТОВ «Лісова сертифікація» для сертифікації системи лісоуправління на відповідність принципам і Критеріям FSC для України. – 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fcert.ru/i/misc/FC-STD-02-V1.0%20UKR.pdf>.
6. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 3.12.1990р.
7. Закон України «Про страхування»
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України 27.04. 2000р. №92.
9. Господарський Кодекс України.
10. Закон України про оренду землі.
11. <http://www.minagro.com.ua>.
12. Електронні версії лекцій з дисципліни.
13. Закон України "Про систему оподаткування" від 28.12.1994 р.
14. Типові положення з планування, обліку і калькуляції собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. -1996.-№5.
15. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»
16. Закон України «Про рослинний світ» та «Про тваринний світ»
17. Закон України «Про тваринний світ»
18. Постанови Кабінету Міністрів України:
 - «Про затвердження Правил відтворення лісів»
 - «Про затвердження Санітарних правил в лісах України».

Стандарти

1. Національні стандарти в бухгалтерському обліку / за ред. М.Г. Михайлова. - К.: Вища освіта, 2002.

10. Інформаційні ресурси

Верховна Рада України // www.zakon.rada.gov.ua

Український агропортал // www.agro-portal.biz

Урядовий портал // www.kmu.gov.ua

Перший український агропортал // www.Ukrfarmer.com

Сайт «Фермерський бізнес» // www.farmer-business.info

<http://agrobiznes.org.ua/taxonomy/term/10> (Новини агробізнесу України)

<http://www.agro-business.com.ua/about.html> (Газета підприємців АПК України)

http://a7d/2007/10/15/pstannja_juristu/html (Аграрний тиждень. Газета)

http://agroprom-ua.gom/cat_w/28/video/86 (Агропромисловий портал)

<http://auv.com.ua/> (Науково-практичний журнал з дорадництва)

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws> - Законодавство України

www.kmu.gov.ua/control/uk/.../article?

uk.wikipedia.org/.../Міністерство_аграрно...

http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2010/Economics/73612.doc.htm

<http://credobooks.com/planuvannya-diynalnosti-agrarnix-pidpriyemstv>

6201.org.ua > ... > [Підручники](#)

www.idak.vn.ua/index.php/new

www.miireferat.com > [Головна](#) > [Наука](#)

student.zoomru.ru/.../125522.987635.s8.ht...

zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр
pidruchniki.ws › [Економіка](#)
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
zakon.rada.gov.ua/go/2768-14
zakon.rada.gov.ua/go/436-15
zakon.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-п
www.organic.com.ua/.../programme-about-...
ubooks.com.ua/books/000144/inx.php
studentbooks.com.ua/content/view/132/39/
otherreferats.allbest.ru/.../00027988_5.html
knigi.tr200.ru/f.php?f...%F2%E0...
sevntu.com.ua/.../cgiirbis_64.exe?... **Мациб...**
<http://www.minagro.com.ua>
www.uame.com.ua - Укр. аграрна біржа
www.dkzr.gov.ua- Держ. агентство земельних ресурсів України
www.libr.org.ua/cat/22.html - Українська електронна бібліотека

Критерії оцінки знань і умінь

з дисципліни «Економіка сільського господарства»

Оцінюванню підлягає :

1. Рівень володіння теоретичними знаннями, що їх можна виявити під час усного, письмового чи тестування.
2. Рівень умінь використовувати теоретичні знання під час розв'язування різних типів вправ, розрахунків; виконання практичних завдань.
3. Рівень володіння практичними уміннями та навичками, що їх можна виявити під час виконання практичних робіт.

Загальні вимоги до оцінки якості знань студентів

Оцінка „Відмінно“

Студент виявляє міцні і глибокі знання навчального теоретичного (практичного) матеріалу, логічно, усвідомлено відтворює навчальний матеріал в межах програми; вміє якісно аналізувати виробничі (технологічні ситуації); може вести дискусію з конкретних питань, самостійно оцінювати, характеризувати різноманітні зміни, що проходять в розвитку продуктивних сил, організації, техніці і технології виробництва, може виявити застарілі форми господарства та неефективні методи господарювання і пропонувати нові, визначати ефективність застосування тих чи інших засобів виробництва і трудових ресурсів, технічних, агротехнічних, комплексно-меліоративних, природоохоронних та інших заходів, **перспективи розвитку лісового виробництва**; перспективи розвитку сільськогосподарського виробництва; користуватися різними джерелами інформації, в тому числі комп'ютерно-інформаційними системами. Студент виконує 95-100% тестів. Самостійно виконує практичні роботи, завдання практики, дотримується правил техніки безпеки, аналізує результати виконаної роботи, складає звіт, що має обґрунтовані, логічно побудовані висновки.

Вміє:

- користуватися ПК;
- самостійно працювати з книгою і спеціальною літературою;
- вільно застосовувати одержані теоретичні знання при виконанні практичних робіт.

Оцінка „Добре“

Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє добре аналізувати виробничі ситуації, вміє аналізувати та встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між вкладеними витратами у виробництво і одержаними прибутками, робити висновки. Відповідь його повна, обґрунтована, але з деякими неточностями, сам їх вміє виправляти. Правильно використовує наукову термінологію, може орієнтується в питаннях **перспектив розвитку організації лісового виробництва** виконує від 80 до 90 відсотків тестів. Практичні роботи, завдання практики виконує в повному обсязі з дотриманням необхідної послідовності та правил техніки безпеки. Правильно, акуратно виконує записи, з допомогою викладача робить висновки. Розуміє основи утворення і функціонування сільськогосподарських підприємств: знає проблеми

ефективного використання землі, засобів виробництва, праці, вмiє визначати потреби ринку, знає основи ефективного управління — менеджмент, а також питання соціального розвитку колективу.

Вміє:

- користуватися ПК;
- вільно застосовувати одержані теоретичні знання при виконанні практичних робіт.

Оцінка „Задовільно”

Студент знає більш як половину навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал; зі сторонньою допомогою вирішує виробничі ситуації, може поверхово оцінювати зміни, які відбуваються в економічній діяльності країни і підприємств і робити певні висновки. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена, відповідає за планом, з допомогою викладача. Вміє застосовувати знання в практичній діяльності; виконує 60-75% тестів. Практичні роботи, самостійні завдання виконує з допомогою викладача, допускає помилки, неточності. Дотримується правил техніки безпеки. Результат роботи дозволяє зробити правильні висновки, але у звіті вони відсутні або не відповідають меті роботи.

Знає основи планування потреби в техніці, машинах, об'єму виробництва продукції. Усвідомлює економічні збитки від нераціонального використання коштів, робочої сили.

Вміє:

- користуватися ПК;
- проводити розрахунки нескладних завдань;

Оцінка „Незадовільно”

Студент відтворює менш як половину вивченого матеріалу, повторює за зразком певну дію без пояснень причин. Слабо орієнтується в поняттях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі, здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання. Виконує менше як 60% від загальної кількості тестів. Практичні роботи, виконує за інструкцією, дотримується правил техніки безпеки. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок, висновки самостійно сформулювати не може.

Викладач

Сирота В.Г.

13. Перелік питань для підсумкового контролю

Питання до екзамена дисципліни:

„ Економіка, організація і планування лісового господарства”

1. Предмет, завдання, зміст, та методи вивчення дисципліни «Економіка, організація і планування лісового господарства».
 2. Поняття про економіку, організацію і планування як науку.
 3. Елементи і питання економіки, організації і планування.
 4. Місце економіки лісового господарства в системі економічних наук.
- Методи економічних досліджень.
5. Поняття лісового господарства, законодавча база його функціонування.
 6. Особливості планування та організації лісового виробництва.
 7. Класифікація ресурсів.
 8. Підприємства України, їх класифікація.
 9. Основні економічні показники роботи підприємств.
 10. Виробничі показники роботи галузі лісового господарства.
 11. Власність на ліси. Основні показники та оцінки стану використання лісових ресурсів.
 12. Ліси світу та України. Використання лісових ресурсів в Україні.
 13. Загальна характеристика капіталу та виробничих фондів.
 14. Основний і оборотний капітал.
 15. Оцінювання, класифікація та структура основних фондів.
 16. Спрацювання, амортизація та відтворення основних фондів.
 17. Основні напрямки підвищення ефективності використання та відтворення основних фондів для лісогосподарських підприємств.
 18. Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства.
 19. Трудові ресурси, їх склад і структура, особливості використання в лісовому господарстві.
 20. Основні фактори (чинники) підвищення продуктивності праці в лісовому господарстві.
 21. Продуктивність праці, її показники і методика визначення. Мотивація до праці, економія праці.
 22. Суть витрат і собівартості продукції лісового господарства.
 23. Рівень і структура собівартості основних видів продукції лісівництва. Причини зростання собівартості.
 24. Види собівартості різних видів продукції, робіт і послуг в галузі лісництва.
 25. Класифікація витрат виробництва і порядок їх віднесення на певні види продукції в лісовому господарстві.
 26. Основні фактори, що визначають собівартість продукції лісівництва.
 27. Ціна в ринковій економіці, її поняття та функції. Ціноутворення. Принципи ціноутворення.
 28. Система цін на продукцію лісівництва.
 29. Особливості формування світових цін. Види цін.
 30. Загальна характеристика фінансової діяльності підприємства.
 31. Фінансові ресурси підприємств лісового господарства.
 32. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємств лісового господарства.
 33. Прибуток підприємства.
 34. Поняття ефекту та ефективності лісового господарства. Види ефективності.
 35. Показники економічної ефективності в галузі лісівництва та методика її визначення.
 36. Планування галузі лісового господарства.
 37. Основні завдання планування у лісовому господарстві.
 38. Лісовпорядкування - основний інструмент планування.
 39. Принципи і рівні планування.

40. Поняття про працю. Юридичні основи організації праці.
41. Економічний зміст раціональної організації праці в лісівництві.
42. Наукова організація праці. Принципи і завдання НОП.
43. Форми організації праці, їхній зв'язок з технікою та технологією виробництва в галузі.
44. Первинний колектив та його складові частини. Мотивація до праці.
45. Особливості організації праці в лісовому господарстві.
46. Організація праці на основних видах лісогосподарських робіт.
47. Завдання, принципи та методи нормування праці в лісовому господарстві.
48. Класифікація норм праці в лісовому господарстві.
49. Методи встановлення норм праці. Об'єкти нормування праці в галузі лісівництва.
50. Способи вивчення робочих процесів.
51. Особливості нормування праці в лісовому господарстві.
52. Нормоутворювальні фактори та нормування праці на різних роботах в окремих галузях виробництва. Порядок вивчення, аналізу, уточнення і затвердження норм праці
53. Нормування праці на лісозаготівельних роботах.
54. Нормування праці в лісокультурних роботах.
55. Нормування праці в роботах з охорони лісу.
56. Соціально-економічна сутність заробітної плати.
52. Принципи і складові елементи організації заробітної плати.
53. Тарифні угоди, їх види: генеральна, галузева тарифна угода підприємства як складова частина колективного договору в галузі.
54. Види, форми і системи оплати праці в галузі лісівництва.
55. Особливості оплати праці в галузі лісівництва, її складові.
56. Правові основи організації лісокористування. Спеціальний дозвіл на використання лісових ресурсів.
57. Відведення і таксація лісосік.
58. Матеріальна і грошова оцінка лісосік.
59. Ставка збору за заготівлю деревини.
60. Порядок видачі лісорубних квитків.
61. Охорона лісових ресурсів.
62. Особливості заготівлі деревини в порядку рубок головного користування.
63. Організація використання лісових ресурсів.
64. Організація використання засобів виробництва у лісовому господарстві.